

BIODIVERSITEIT PLAAGBESTRIJDING GLASTUINBOUW

Beplanting rond kassen: goed tegen plagen?

HANNEKE DE JONGE

Helpt beplanting buiten de kas samen met weerbare teeltsysteem daarbinnen plagen te bestrijden? Die vraag staat centraal bij project 'Biodiversiteit in en om de kas'. De vier deelnemende glastuinbouwbedrijven zijn enthousiast.

Vier glastuinbouwbedrijven in het Zuid-Hollandse Oostland doen mee aan publiek-privé samenwerking (PPS) 'Biodiversiteit in en om de kas'. Het doel is om met een zorgvuldig gekozen beplanting de biodiversiteit te verhogen. Daarbij is het zaak dat de plaagdruk in de kassen niet toeneemt. Of liever nog dat de planten buiten de kas natuurlijke vijanden van plagen aantrekken, zodat minder gewasbeschermingsmiddelen nodig zijn.

Initiatiefnemers voor het project zijn Glastuinbouw Nederland, Adviesbureau Innoplant en de businessunit Glastuinbouw van Wageningen University & Research (WUR). Aan het project nemen ook Greenport West-Holland, Stichting Kennis in je Kas (Kijk), provincie Zuid-Holland en gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Westland deel.

BIOLOGISCHE BESTRIJDING

Gerben Messelink legt als WUR-entomoloog en projectleider uit dat onderzoek naar weerbare teeltsystemen in de glastuinbouw vooral gericht is op biologische bestrijding in de kas. 'Dit project biedt de unieke mogelijkheid om de invloed van biodiversiteit rondom kassen op bestrijding van kasplagen te onderzoeken.'

Hij legt uit het gras tussen de kassen nu meestal kort wordt gehouden vanuit de aanname dat dit de vermeerdering en invlieg van plagen beperkt. Veel plagen verspreiden zich echter ook met de wind over grote afstanden en komen dan alsnog in de kassen terecht.

'Om deze plagen biologisch te be-

strijden kan biodiversiteit rondom kassen gunstig zijn door de vestiging van allerlei natuurlijke vijanden. Kruidlagen met houtwallen, insectenhôtels en zandhopen kunnen naast sluipwespen en predatoren ook allerlei wilde bestuivers en vogels aantrekken en bijdragen aan de algemene biodiversiteit.'

BIODIVERSITEIT

Eveline Stilma van Innoplant deed eerder onderzoek naar bloeiende akkerranden in de akkerbouw, tuinbouw en fruitteelt. Zij organiseerde februari 2019 met Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland het symposium 'Meer rendement met biodiversiteit'. Daarin was aandacht voor de rol die biodiversiteit in en om de kas kan spelen.

Een enquête onder leden van Glastuinbouw Nederland leverde meerdere telers op die positief tegenover testen met bloemenranden stonden. Onder hen waren ook de vier deelnemende bedrijven: succulentenkwekerij Ovata in Bleiswijk, Duijvestijn Tomaten in Pijnacker, potanthuriumkwekerij Stolk Brothers in Bergschenhoek en Roma-tomatenkwekerij Themato in Berkel en Rodenrijs. Die stelden ieder een stukje grond ter beschikking.

Stilma geeft aan dat het project een lange aanloop had, omdat de onderzoekers eerst wilden uitzoeken welke planten geschikt waren in combinatie met de bodem. 'We wilden werken met een mengsel van inheemse bloemen en planten die het risico op plagen niet zou verhogen, maar wel voordelen had voor vogels en nuttige insecten.'

De planten en struiken leveren

Pieter Stolk: 'Het veld ziet er mooi uit en geeft onze sector een betere uitstraling.'

Foto's: Frank de Roo

'We wilden werken met een mengsel van inheemse bloemen en planten'

door een opeenvolgende bloei over een lange periode stuifmeel en nectar voor natuurlijke vijanden. Daarnaast zijn planten en struiken geselecteerd waarop veel niet-schadelijke insecten voorkomen. Die kunnen weer dienen als voedselbron voor natuurlijke vijanden. In het najaar van 2021 zijn verschillende planten ingezaaid die van oorsprong voorkomen in de regio.

Potanthuriumkweker Pieter Stolk meldt dat hij direct enthousiast was

over het project. 'Ons streven is om maximaal biologisch te telen en alles in te zetten dat daaraan kan bijdragen.' Hij stelde 250 vierkante meter beschikbaar voor de pilot. De belangrijkste plagen waar Stolk Brothers volgens de kweker mee te maken heeft, zijn trips en luis. Die gaat bedrijf succesvol te lijf met biologische gewasbescherming.

Stolk heeft niet de illusie dat het kleine veldje met kruiden voldoende is om plaaginsecten tegen te houden. 'Als de proef positieve resultaten oplevert, zullen we deze zeker uitbreiden. Bovendien geeft het onze sector een betere uitstraling en ziet het er mooi uit.'

BELANGRIJKSTE PLAGEN

Theo Ammerlaan van Themato juicht het initiatief ook toe. De belangrijkste plagen in de tomatenteelt zijn wittevlieg, luis, spint, mineervlieg en de tomatenmineermot Tuta absoluta, die hij met biologische middelen tegengaat. De kweker heeft 200 vierkante meter ingeruimd voor het project. 'Ik vind het

er mooi uitzien, maar ben dan ook een liefhebber van borders met veel soorten en niet van strakke tuintjes.'

Ammerlaan gaat niet dagelijks kijken en dat is ook niet nodig, omdat de projectorganisatie de proefvelden verzorgt en de resultaten bijhoudt.

VOLOP IN BLOEI

De andere twee glastuinbouwbedrijven zijn ook enthousiast over de proeven en dragen de achterliggende gedachte uit, stelt Messelink. De proefvelden staan inmiddels volop in bloei en de eerste metingen laten volgens hem interessante ontwikkelingen zien.

Stilma legt uit dat de stakeholders aan het project deelnemen tot eind 2023, maar dat Innoplant en WUR de stand van zaken nog twee jaar willen blijven monitoren. 'Ranox Natuuraannemer heeft een garantie van vijf jaar gegeven op de plantenmengsels. We hebben veel geleerd van de aanleg en hopen dat de veldjes tegen die tijd kunnen dienen als voorbeeld voor nieuwe projecten.'

Theo Ammerlaan: 'Ik ben een liefhebber van borders met veel soorten en houd niet zo van strakke tuintjes.'

Eerste seizoen kwetsbaarst bij ongewenste soorten

Ranox Natuuraannemer verzorgde de inrichting van de proefvelden bij de glastuinders. Na bodemonderzoek is besloten om op alle vier de locaties hetzelfde mengsel te gebruiken. Dat bestaat uit composieten als gewone margriet, boerenwormkruid, knoopkruid en wilde cichorei. Maar ook uit vlinderbloemigen als vogelwikke en gewone rolklaver, schermbloemigen als gewone berenklauw, wilde peen en pastinaak en planten uit andere families, zoals scherpe boterbloem en veldzuring.

Het gaat om een- en tweejarigen en vaste planten. Ook zijn er struiken geplant, zoals sleedoorn en wilde kardinaalsmuts voor bloei, bessen en beschutting. Bram van Schaffelaar van Ranox meldt dat de genoemde planten goed bij de omstandigheden en bodemgesteldheid in het Oostland passen. Ze kunnen zorgen voor

een gevarieerde insectenpopulatie, die onderzoekers van de WUR in kaart brengen met verschillende vangtechnieken. Van Schaffelaar geeft aan dat het inzaaien in het najaar het meest geschikte moment was. Ranox monitort sinds afgelopen voorjaar in welke mate de ingezaaide soorten terug te vinden zijn en of zich daartussen ook spontaan andere planten ontwikkelen. Mochten dat invasieve soorten zijn, dan beheert Ranox daar op, maar volgens hem valt dat tot nu toe mee. Hij schetst dat het eerste seizoen het meest kwetsbaar is voor deze soorten. Die hebben daarna minder kans als de velden zijn volgegroeid met de gewenste planten. 'Verder proberen we de natuur haar werk te laten doen en zo weinig mogelijk in te grijpen, zoals het water geven van de vegetaties in droge periodes.'